

מסורת הש"ס

(א) בנתי" טקס: תינוקות, ט' נפי' חופ' ע"ז יא: ד"ה מתקלן, (א) ב"ק פג. ע"ש [נסוטה מט: ע"ש], (ד) נפי' חופ' ע"ז לג. ד"ה אכלן, (ס) [ומספסת חריות פ"ב], (ו) ע"י בהגהות חש"ל כחן, (ז) ז"ל בואר. רש"י, (ח) ס"א ל"ג, (ט) גיב"ז מו: מת"א, (י) ברש"י בע"י טקס: לא פליגי: רבנ"ח ורבינאי ומתנתא, (יא) איב כח, (יב) ונפי' חוספות לעיל מה. ד"ה דלא וכו', (יג) בשטר מכירת בעל שיהא מוכרת כ"ל.

תורה אור השלם

- בת בבל השודדה אשרי שישלם לך את גמולך שגמלת לני: אשרי שיאחז ונפץ את עלליך אל השלע.

החלים קלו חט-ט בני ציון ה'יקרים והקסלאים בפן איבה נחשבו לגבלי חרש מעשה ידי יוצר:

איבה ד ב גב כל חלי וכל מקום אשר לא כתוב בספר התורה הואת יעלם ה' עלליך עד השמךך: דברים כח טא עיני עוללה לנפשי מכל בנות עירי:

איבה ג נא מי נתן למשקה יעקב וישראל לבוזים הלא ה' זו חטאנו לו ולא אבו בךדיקי הלוך ולא שבענו בחורתי: שיעהו מב כי על אלה אני בוכה עיני עיני ירדד מים כי רחק ממני מנחם משיב נפשי היי בני וממנים כי גבר אובי: איבה א טז בת עמי חגרי שק והתפלשי באפר אבל יחיד עשי לך מספר תמורות כי פתאם יבא השדר עלצני:

ירמיהו י כו ותקדו שדות וגולד ובתים ונשארו ועשקו גבר וביתו ואיש ונחלתו: מיכה ב ב

מוסף רש"י

קיצוצי תפילין. תן תפילין עטמן דפוס מושב ורענן. (סוכה כו). **המסולאים בפסח**. ה'ואם חתם אומר ראו מולאים של אל כמולאים פסח. (איכה ד ב) פירא. פו והוא אכן יקרה עד מהל ואינו מאז בעולם. (ע"ז יא:). **מאי דכתיב עיני עוללה לנפשי**. מאז דכתיב לא גרם, אלא ר"ש קרא מתקל זו על עטני ואמר שעלי לעולל את עיני כפני יומר מן הכל (סוטה טז). כלומר ק' אומר ר"ש קורא אלי על עטמי המקרא הם שש עלי לעולל עיני כפני ודמעה מכל משפחות העיר (ביק פג). עוללה, מנוולת את עיני, לנפשי, על נפשי מפני קיומתי (סוטה טז). עיני עוללה לנפשי. עיני בדמעה ויוולה פני על נפשי, עוללה לשון מיוול כמו

קולאי תפילין. דפוס תפילין חוץ מן הרלועה קרוי קליפה כדאמר' במסכת סוכה (דף כו:)

אחזו ברלועה ואינו אחזו בקליפה: י' דדרעא. מ' סאה ודרשא שהם גדולים ד' כמים ככל קליפה הוו ג' זימני מ' סאה. וא"ת ד' לא היא כבית אחד של זרוע גדול מאחד מבתי הראש

לפי שכלן כל ארבע פרסיות כבית אחד ובשל ראש פרשה אחת כבית אחד ומ"מ דפוס של ראש מחוך שזריך לחלק הבתים ולהיות ריוח ביניהן וקצועין על מושב אחד הולרך המושב להיות רחב והוי על אחד שלשה שזרוע: **ארבעה קצין**. כחורבן בית ראשון: **איספרי**. סלעים: שהיו מגנין אם **הפז ביופיין**. והיינו מסולאים לשון סולו לרכוב (תהלים קח) לא תסולה ככתם אופירי: משובחין היו ביופיין מן הפז: **בליוני דגושפנקי**. זורות אלות שבתוממיהן כדי שתמעברנה כנגדן: **כמה מרחיקנה משהוא דוכסא**. שלא הגעתי ללמוד אותו פסוק: **איגנד**. מעט: **פוססא ופלגא**. דף וחצי: על **כבוד שמך הגבור**. והיכן גבורתך: **עלי ועליך**. ששמי נתחלל כרך: **שוליא דנגרי הוס**. לא היה רבו למורה אלא רבו לאומנות של נגרים: **שוליא אינדריי'**. הולרך ללוות. הרב: **קידס**. השמים: **שמי פסיונס כנר אחד**. אשת איש: **לא שנו**. דמקחו בטל: **אלא דאמרו ליה**. בעלים לזה שלקח מסיקריקון: **לך חזק וקני**. כחקה דכיון דדיבורא בעלמא הוא איכא למימר השני נוח לי: **אכל** אי כתב ליה שטרס כשמיא: **קני**. דכולי האי לא הוה ליה למיעבד אי לאו דזנבה ליה מכר גמור ומדעת: **אחריוס**. דאי טרפו לה מיניה לגבייה דמי ארעא: ה"ג

למשיסה יעקב וישראל לבוזים ענה אותו תינוק ואמר הלא ה' זו חטאנו לו ולא אבו בדרכיו הלוך ולא שבענו בתורתו אמר מובטחני בו שמורה הוראה בישראל העבודה שאיני זו מכאן עד שאפדנו בכל ממון שפוסקין עליו אמרו לא זו משם עד שפדאו בממון הרבה ולא היו ימים מועטין עד שהורה הוראה בישראל ומנו רבי ישמעאל בן אלישע' אמר רב יהודה אמר רב מעשה בכנו ובכתי של ר' ישמעאל בן אלישע שנשבו לשני אדוניים לימים נזודווגו שניהם במקום אחד זה אומר יש לי עבד שאין כיופיו בכל העולם וזה אומר יש לי שפחה שאין בכל העולם כולו כיופיה אמרו ״בוא ונשיאם זה לזה ונחלק בוולדות הכניסום לחדר זה ישב בקרן זוית זה וזו ישבה בקרן זוית זה זה אומר אני כהן בן כהנים גדולים אשא שפחה וזאת אומרת אני כהנת בת כהנים גדולים אנשא לעבד ובכנו כל הלילה כיון שעלה עמוד השחר הכירו זה את זה ונפלו זה על זה וגעו בבכיה עד שיצאה נשמתן ועליהן קונן ירמיה ״על אלה אני בוכיה עיני עיני יורדה מים אמר ריש לקיש מעשה באשה אחת וצפנת בת פניאל שמה צפנת שהכל צופן ביופיה בת פניאל בתו של כהן גדול ששימש לפני ולפנים שנתעלל בה שבאי כל הלילה למחר הלבוישה שבעה חלוקים והוציאה למוכרה בא אדם אחד שהיה מכווער ביותר אמר לו הראני את יופיה אמר לו ריקא אם אתה רוצה ליקח קח שאין כיופיה בכל העולם כולו אמר לו אף על פי כן הפשיטה ששה חלוקים ושביעי קרעתה ונתפלשה באפר אמרה לפניו רבוננו של עולם אם עלינו לא חסת על קדושת שמך הגבור למה לא תחוס ועליה קונן ירמיה ״בת עמי חגרי שק והתפלשי באפר אבל יחיד עשי לך מספר תמורות כי פתאום יבא השורד עלינו עליך לא נאמר אלא עלינו כביכול עלי ועליך בא שורד אמר רב יהודה אמר רב מאי דכתיב ״ועשקו גבר וביתו ואיש ונחלתו מעשה באדם אחד שנתן עיניו באשת רבו ושוליא דנגרי הוה פעם אחת הוצרך ״(רבו) ללות אמר לו שגר אשתך אצלי ואלונה שיגר אשתו אצלו שהה עמה שלשה ימים קדם ובא אצלו אמר לו אשתי ששיגרת לך היכן היא אמר לו אני פטרתיה לאלתר ושמעתי שהתינוקות נתעללו בה בדרך אמר לו מה אעשה אמר לו אם אתה שומע לעצתי גרשה אמר לו כתובתה מרובה אמר לו אני אלווך ותן לה כתובתה עמד זה וגרשה הלך הוא ונשאה כיון שהגיע זמנו ולא היה לו לפורעו אמר לו בא ועשה עמי בחובך והיו הם יושבים ואוכלים ושותין והוא היה עומד ומשקה עליהן והיו דמעות נושרות מעיניו ונופלות בכוסיהן ועל אותה שעה נתחתם גזר דין ואמרי לה על שתי פתילות בנר אחד: לקח מן הסיקריקון וכו': ״)אמר רב לא שנו אלא דאמר לו לך חזק וקני אבל בשטר קנה ושמואל אמר יאף בשטר נמי לא קנה עד שיכתוב לו אחריות

הניזקין פרק חמישי גיטין

נח.

כל ממון שפוסקין עליו. כי איכא סכנת נפשות פודין כצוין וימר על כדי דמיהן כדאמרין בפרק השולח (לעיל דף מד.) גבי מוכר עצמו ואת בניו לעובדי כוכבים כ"ש הכא דאיכא קטלא אי נמי משום דמופלג בחכמה היה א"י: **אבל בשטר קנה**.¹ אלאשה נמי קאי כדמוכח

בסמוך והא דאמר בפרק מי שהיה נשוי (כתובות דף נה.) כתב לראשון ולא חתמה לו ולשני וחתמה לו איבדה כתובתה משמע² דכחד לוקח יכולה לומר נחת רוח עשיתי לבעלי³ התם כשחתמה על שטר של בעלה⁴ והכא כשכתבה שטר כפני עצמה⁵ ועוד דחתמה דהתם שנתרנית כמכירת הבעל או שמחלה לו השעבוד⁶ אכל הכא כשכתבה י' שטר מכירה שהיא מוכרת לו ולמאי דמפרש ה"ר אליעזר משנ"א דרז ושמואל פליגי הכא בלחריות טעות סופר הוא דשמואל לטעמיה דאמר כפ"ק דנ"מ (דף יד.) דלחריות לאו טעות סופר הוא בשטרי מקח וממכר ורב סבר לחריות ט"ס הוא ובסתם שטר ככתבה לו לחריות דמי וההיא דכתובות⁷ כשפירשה דלא קצלה לחריות (א) מניד: כגון

כל חלי וכל מכה אשר לא כתוב בספר התורה הואת אמר ליה אי מטאי לגביה לא איצטריכו לך ^אאמר רב יהודה אמר שמואל משום ^ברבן שמעון בן גמליאל היו בכרך ביתר ובכל אחת אחת היו בה ארבע מאות מלמדי תינוקות וכל אחד ואחד היו לפניו ארבע מאות תינוקות של בית רבן וכשהיה אויב נכנס לשם היו דוקרין אותן בחוטריהן וכשגבר אויב ולכדום כרכום בספריהם והציתום באש: ת"ר ^גמעשה ברבי יהושע בן חנניה שהלך לכרך גדול שברומי אמרו לו תינוק אחד יש בבית האסורים יפה עינים וטוב רואי וקוצותיו סדורות לו תלתלים הלך ועמד על פתח בית האסורים אמר ^דמי נתן שמואל אמר רב יהודה אמר רב מעשה בכנו ובכתי של ר' ישמעאל בן אלישע שנשבו לשני אדוניים לימים נזודווגו שניהם במקום אחד זה אומר יש לי עבד שאין כיופיו בכל העולם וזה אומר יש לי שפחה שאין בכל העולם כולו כיופיה אמרו ״בוא ונשיאם זה לזה ונחלק בוולדות הכניסום לחדר זה ישב בקרן זוית זה וזו ישבה בקרן זוית זה זה אומר אני כהן בן כהנים גדולים אשא שפחה וזאת אומרת אני כהנת בת כהנים גדולים אנשא לעבד ובכנו כל הלילה כיון שעלה עמוד השחר הכירו זה את זה ונפלו זה על זה וגעו בבכיה עד שיצאה נשמתן ועליהן קונן ירמיה ״על אלה אני בוכיה עיני עיני יורדה מים אמר ריש לקיש מעשה באשה אחת וצפנת בת פניאל שמה צפנת שהכל צופן ביופיה בת פניאל בתו של כהן גדול ששימש לפני ולפנים שנתעלל בה שבאי כל הלילה למחר הלבוישה שבעה חלוקים והוציאה למוכרה בא אדם אחד שהיה מכווער ביותר אמר לו הראני את יופיה אמר לו ריקא אם אתה רוצה ליקח קח שאין כיופיה בכל העולם כולו אמר לו אף על פי כן הפשיטה ששה חלוקים ושביעי קרעתה ונתפלשה באפר אמרה לפניו רבוננו של עולם אם עלינו לא חסת על קדושת שמך הגבור למה לא תחוס ועליה קונן ירמיה ״בת עמי חגרי שק והתפלשי באפר אבל יחיד עשי לך מספר תמורות כי פתאום יבא השורד עלינו עליך לא נאמר אלא עלינו כביכול עלי ועליך בא שורד אמר רב יהודה אמר רב מאי דכתיב ״ועשקו גבר וביתו ואיש ונחלתו מעשה באדם אחד שנתן עיניו באשת רבו ושוליא דנגרי הוה פעם אחת הוצרך ^ה(רבו) ללות אמר לו שגר אשתך אצלי ואלונה שיגר אשתו אצלו שהה עמה שלשה ימים קדם ובא אצלו אמר לו אשתי ששיגרת לך היכן היא אמר לו אני פטרתיה לאלתר ושמעתי שהתינוקות נתעללו בה בדרך אמר לו מה אעשה אמר לו אם אתה שומע לעצתי גרשה אמר לו כתובתה מרובה אמר לו אני אלווך ותן לה כתובתה עמד זה וגרשה הלך הוא ונשאה כיון שהגיע זמנו ולא היה לו לפורעו אמר לו בא ועשה עמי בחובך והיו הם יושבים ואוכלים ושותין והוא היה עומד ומשקה עליהן והיו דמעות נושרות מעיניו ונופלות בכוסיהן ועל אותה שעה נתחתם גזר דין ואמרי לה על שתי פתילות בנר אחד: לקח מן הסיקריקון וכו': ^ו)אמר רב לא שנו אלא דאמר לו לך חזק וקני אבל בשטר קנה ושמואל אמר יאף בשטר נמי לא קנה עד שיכתוב לו אחריות

עין משפט
נר מצוה

פה א ב מ"י פ"ד מהל' טוען הלכה ב ופי' במ"מ סגנו עשין נה טו"ט"ע חו"מ סמנן רלו ספי"ד ופי' קנה ספי"ג:

הגהות הב"ח

(א) תוב' ד"ה אכל וכו'
לחריות מיידי הס"ד:

הגהות מהר"ב

רנשבורג

[א] גב' בנתניתא תנא ארבעים קופות של שלש סאין ולא פליגי ר"ל ר' ינאי דאמר ג' קופות של מ' סאה וממתתא דתנא ארבעים קופות של ג' סאה הם לא פליגי על רבנ"ח אמר ר"י דאמר קמ' מ' סאה דרבנ"ח מיידי דרעא ואינו דרעא וכו"כ מהרמ"ש:

לעזי רש"י

אינדריי' [וינדריי' ין]. שוליה.

מוסף חוספות

א. ולא אמר בת"ח שאין פודין אותו אלא בדמיה, דת"ח שמת אין לו תמורתו (ב"ר ז"א, י"א ועי' סויות יג), והלכך פודין אותו עד י' דמיו. רש"א (לעיל מה. ד"ה משום ומשמעות דבריו דכל ממון שפוסקין עליו לאו דוקא, [דרך אחרת, דפודין כל גבול:] ובת"ח לא חיישין לטעמא דמיגרי בהו ופודין אותם לעולם בכל ממון שפוסק. רנו קישקש [לשל מ. ד"ה אן. ב. אלקח מן האיש וחזרו ולקח מן. מוס' ב"ב מו: ד"ה אכל. ג. דדוקא כשהן ב' לקוחות וכתב הבעל ללוקח ראשון ולא חתמה לו, ולשני וחתמה לו, הוא דאיבה כחובתה, משום דאמר לה אם איתא דנח"ד עבדת, מקמא איבעי לך למעבד, אבל, שיע"ק. ג. אע"פ שכתבה שטר (תוס' ב"ב שם) והכא בלוקח אחד איירינן ואפ"ה קאמר רב דבשטר קנה. שיע"ק. ה. דהואיל ואינו יכול להוציאי שטר שלה שלא יראו שטר של בעל עמו יכולה היא ודאי שתאמר נחת רוח עשיתי לבעלי. מוס' כמנות ט. ד"ה דהואיל ויכול להוציאי שטר שלה בלא שטר של בעל, לא אמרי' נחת רוח'. מוס' כמנות ט. ד"ה כמנא). א. שיש לה על הקרקע. ט. דחתמה לו, איכא למימר. מוס' הלא"ש.

פסקי ר"ד

אמר ר ל"ש אלא דא"ל לך חזק וקני אבל בשטר קנה ושמואל אמר אף בשטר לא קנה עד שיכתוב

אמר רב הונא אמר לי רב נחמן כולן שהביאו ראייתן ראייה ומעמידין שדה בידם גולן שהביא ראייה אין ראייתו ראייה ואין מעמידין שדה בידו מאי קמ"ל תנינא לקח מסיקריקון וחזרו ולקח מב"ה מקחו בטל לאפוקי מדרב דאמר רב ל"ש אלא דאמר ליה לך חזק וקני אבל בשטר קנה קא משמע לן כדשמואל דאמר שמואל אף בשטר לא

ועוללמי כשטר קרני. (התפלשי. המגנלג. אבל יחיד. אכל של בן יחיד מי שאין לו אלא בן יחיד שמת. ירמיהו ו כו.) לא שנו. דחזו ולקח מבעל הכית מקחו בטל, אלא דאמר לו. כפני עדים, לך חזק וקני. ומעות לא קיבל כפני עדים דנמא וצניח וצני, וגם שטר לא כתב לו בעל הכית ללוקח, אכל אם כתב לו שטר ודאי אקני ליה (רשב"ם ב"ב סז.) אף בשטר נמי לא קנה. דלמאימ קסיקריקון כתב לו (שם).